

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΛΑΧΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ
ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΟΣ 291 ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ

Ο κώδιξ 291 τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βατοπεδίου (1η' αἰ., χαρτ., φ. 131, 29 1/2 × 20 1/2) περιέχει τὴν μεγάλην χρονογραφίαν τοῦ Γεωργίου Φραντζῆ. Ἡ χρονογραφία αὕτη μᾶς παρεδόθη δι' εἴκοσι μέχρι τοῦδε γνωστῶν χειρογράφων δυναμένων νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο κατηγορίας ὡς ἐκ τοῦ χρόνου τῆς συγγραφῆς των. Τὰ μὲν ἐγράφησαν κατὰ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα, κατὰ τὴν ἐποχὴν δηλονότι τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς Δύσεως, ὅποτε καὶ ἐσημειώθη ἐν Εὐρώπῃ ἡ δραστηρία ἐκείνη ζήτησις ἑλληνικῶν χειρογράφων, τὰ δὲ κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα, καθ' ἣν ἐποχὴν δηλαδὴ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ ἡ καλλιέργεια τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἔλαβε νέαν καὶ ἰσχυρὰν ὥθησιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν Φαναριωτῶν Ἑγεμόνων.

Ο κώδιξ τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βατοπεδίου ἀνήκει εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν. Ἐγράφη προφανῶς ἐν ταῖς Ἑγεμονίαις, τυγχάνει δὲ εἰς τῶν ἀρίστων κωδίκων τῆς κατηγορίας ταύτης.

Ἐν τῇ ᾧα τῶν φύλλων τοῦ κώδικος τούτου ὑπάρχουσι πολλαὶ σημειώσεις ἑλληνικαὶ καὶ βλαχικαί. Αἱ τελευταῖαι αὗται εἰσι γεγραμμέναι διὰ χαρακτῆρων κυριλλικῶν.

Αἱ πλείσται τῶν ἑλληνισμῶν γεγραμμένων σημειώσεων ἀνάγονται εἰς χωρία τοῦ κειμένου ἔνθα γίνεται λόγος περὶ Βλάχων καὶ Βλαχίας· εἰσὶ δὲ αἱ ἑξῆς: φ. 25^v «Περὶ τὰ τέλη τῶν Βλαχομπογδάνων. Πῶς αὐτὰ ἐβάρυνε ὁ Σουλτάν Μεχμέτης υἱὸς τοῦ Σουλτάν Μπαϊαζίτη, ὃν ὁ Τεμουρλέγγης ἐφόνευσε ζωγρήσας».

φ. 26^r «Πάλιν περὶ τῶν Βλάχων καὶ Μπογδάνων».

φ. 33^v «Περὶ τῆς νῦν λεγομένης Μολδοβλαχίας λέγει».

φ. 55^v «Οὗτος ἦν τὸ γένος Βλάχος, ὃνπερ καὶ Ἰωάννην Κορβίνον οἱ Οὐγγαροὶ καλοῦσι».

φ. 98^v «Τοῦ Ἰαγκούλα βοεβόδα αἰτησις ἵνα συμμαχήσῃ τῷ βασιλεῖ».

φ. 114^r «ῥιπται ὁ Ἀμηρᾶς ὑπὸ τοῦ Ἰαγκούλου καὶ Καπιστριανοῦ».

φ. 122^v «Περὶ ταύτης τῆς Βλαχίας σκεψόμεθα ποία ἐστί» μετὰ τὰς λέξεις τοῦ κειμένου, «ἀλλὰ καὶ τοὺς τελούοντας αὐτῷ τοῦ τῆς μικρῆς Βλαχίας Φλαμπούρου».

φ. 131^r «μᾶλλον νικᾶται ὁ Ἀμηρᾶς παρὰ τοὺς Βλάχους νικᾶ».

Αἱ διὰ κυριλλικῶν χαρακτῆρων γεγραμμέναι σημειώσεις ἀπαντῶσιν εἰς τὰ φύλλα 18^v, 23^r, 23^v, 25^v, 25^v καὶ 26^v, περιέχουσι δὲ ἐν περιλήψει τὰ χωρία εἰς τὰ ὁποῖα ἀνάγονται. Ἡ ἀναφερομένη εἰς τὰ γεγονότα τὰ ἐκτιθέμενα ἐν σελ. 70 τῆς ἐκδόσεως Teubner τοῦ Φραντζῆ τυγχάνει ἡ μᾶλλον ἐκτεταμένη.

